Автор: Administrator
26.02.2015 00:14

Работу выполнила Земдиханова Рузия,

ученица 11 а класса МБОУ “ Шыгырданская СОШ №1”,

внучатая племянница ветерана

Руководитель: Валитова Фания

Кираметдиновна

Шайдуллов Минегали Шайдуллович (1918 – 1970). Капитан, 31 отд. д. (из Книги Памяти)

Шайдуллов Минегали Шайдуллович 1918 нче елда туган. Бөек Ватан сугышы башлангач фронтка китә. 14 кавалерия дивизиясе, 129 кавалерийский полкта кавалерист булып хезмәт иткән. Сугышта ике мәртәбә яраланган. Терелеп армия сафына баскач, 31нче аерым дивизион правительственный бронепоездда хезмәт иткән. “ За боевые заслуги”, «За Победу над Германией» медальләре белән бүләкләнгән. Мин анын сугышта кvргәннәре турында туганнарыма сөйләгән истәлекләре белән уртаклашам: Бу турыда без аларнын язма истәлекләрен өйрәнеп беләбез. Аларнын сугышта кvргәннәре турында еламыйча укып та булмый.Ниләр генә кичермәгән сугышчылар, нинди зур сынаулар vтмәгәннәр!

“Мин армиягә 1939 елны киттем. Бару белән безне противотанковый орудиягә артеллирист итеп өйрәтергә тотындылар. Бу вакытта Финляндия белән сугыш бара иде. Без бер ай өйрәнгәч, безнен командный составны Финляндия фронтына алып киттеләр. Шуннан сон безне Польшага кавалерия частена кvчерделәр. Шулай итеп без Польшада, Конбатыш Украинада, Астрахань шәһәрендә тордык. Аннан сон сугыш алдыннан безне

элеккеге СССР границасына, Слобода шәһәренә китерделәр. Шулай итеп без служить итеп торганда 21 июньдә кавалерийский полктан дивизиядән бер взвод жыеп, отличник солдатларны армейский инспекторский проверкага жибәрергә тиеш иделәр. Без шунда жыенып ята идек. Старшина озатырга килгән иде. Старшина конюшняга чыкты һәм шул вакытта оч немец самолеты узды. Шуннан сон тревога белән бер сәгать эчендә без vзебездән ерак тvгел бер урманга жыйналдык. Безне конбатыш границага ашыктырдылар. Оч коннән сон без оборонага кvчтек һәм юго — западный фронтта немецлар белән сугыша — сугыша әкрен генә чигендек. Ике ай сугышкач, бер авыл очен сугышта мин жинелчә яраландым. Мине госпитальгә жибәрергә теләсәләр дә, мин бармадым. Полковой обозда икенче эшелонда бер ай лечить ителдем. Рана тозәлеп житәр — житмәс мин передовой линиягә vз взводыма сорап киттем. Шуннан сон алгы сызыкта сугыштым. Без һаман да чигенә идек әле. Бервакыт без кавалеристлар урманда яшеренеп ашарга туктаган вакытта Кулебяка шәһәре тирәсендә бер авылны безнен пехота оборонять итә иде. Ул авылны кинлеге 80 — 90 метр булган бер елга урталай бvлеп тора иде. Безгә атларны урманда калдырып шул авылга барырга куштылар. Барлык корал, СВТ автоматический винтовкалар һәм 4 станоклы пулемет иде безнен полкта. Немецлар бу авылга оч яклап һожvм иттеләр. Бу хәл кичкә таба булды. Безнен винтовкалар янгырга кадәр аткаладылар, ә хәзер бу авылга килгәч, янгырлар яуган иде, винтовкаларыбыз атмыйлар. Безнен бары тик пулеметыбыз гына эшли. Немецлар ташкын кебек киләләр, безнен пулемет атып торуга карамыйлар. Шулай сугыша торгач, немецлар бу авылнын яртысын алдылар һәм керv белән vк авылны яндырырга, хатын — кыз, бала — чагаларны кычкыртырга, кыйнарга тотындылар. Без кергән кvперне немецлар алдылар. Безгә елга аша кичәргә приказ булды. Бу вакытта тон иде. Оружиены бәреп калдырырга ярамый иде. Безнен кешеләр бата башладылар. Шуннан сон полк командиры корал vзен алып чыга алган кадәр генә алырга кушты. Ике иптәшем украинецлар йозә белмиләр иде, алар елга аша чыкмадылар. Мин бары тик кvлмәкчән генә елганы йозеп чыктым. Анда минем кебек чыгучылар кvп иде. Елга аша чыккач, ике сынарлаш итек таптым һәм бер карчыктан иске чvпрәк алып итекне кидем. Мина моннан ничек тә тан атканчы китеп олгерергә кирәк иде. Немецлар иртvк килә инде алар. Моннан чыктым да ике олау бара яралыларны тояп. Минем тешем тешкә бәрелә. Үзем ялангач. Шунда бер яралы мина vзенен шинелен салып бирде. Мин суда ике сәгать чамасы торганга сойләшерлек тә хәлем юк иде. Олаучылар яралыларны бушатып калдырырга телиләр, тик яралылар тошмиләр. Мин аларга юл кvрсәттем дә vзем коралсыз — нисез кырлар аша чама белән vзебезнен гаскәрләр ягына киттем. Бу вакытта Днепрнын теге ягы немецлар кулында иде инде. Мин vзебезнекеләрне очрата алмадым. Алар китеп олгергәннәр иде инде. Мин бик оста йозә алмый идем. Шулай барганда мина пехота частеннан бер солдат очрады. Анарда корал бар. Ул да минем кебек частеннан аерылган. Ул теге авылга бара иде. Мин аны анда жибәрмәдем һәм бер тон буе 20 км юл vттек. Берәр сәгать хәл алгач, тагын киттек. Бу авылдан 25 км чамасы киткәч, тан атты. Безнен частьлар Днепрнын бу ягына чигенәләр. Шулай итеп без переправага життек. Минем иптәшем vз частенда калды, ә безнен часть теге якка чыккан иде инде, мин дә елганы кичтем. Мине юлда полуторка машина белән vзебезнен частнен начальник снабжениесы куып тота. Ул мине машинага утыртты. Безнен часть ялга чыккан иде. Мин взводыма кайттым һәм vз кvзләремә ышанмадым. Безнен взводтан тик оч кеше генә калган иде. Бер кон ял иткәннән сон, безгә остәмә коч 17 кеше бирделәр һәм передовой линиягә киттек. Немец белән безнен ара 200 м. Шулай 7 кон

окопта яттык. Ашарга тонлә генә алып киләләр иде. Бер атнадан сон немецларга каршы наступление башларга приказ булды. Башта танклар, самолетлар һәм без һожvм иттек. Ул вакытта связь юк иде, сугыш тактикасын яхшы белми идек әле. Без авылнын аскы ягына корсак остеннән шуып бардык. Бу арада безнен ике танкны яндырдылар.Утны яудыралар гына. Без 20 кешедән 7 генә калдык. Без vзебезнен окопларга кайттык. Шулай итеп ул конне приказны ялгыш биргәннәр, бары тик безнен взводка гына. Башка частьлар ботенләй сугышмаганнар. Бу вакытта сентябрь иде. Без тагын наступлениегә киттек. Базда бер немец яшеренеп калган.Ул сержантка атыйм дигәндә мин анын автоматын борып олгердем. Шул вакытта минем кулым яраланды. Сержант приказы белән немецнын башына сукты. Шуннан сон мине госпитальгә жибәрделәр һәм «За боевые заслуги » дигән медаль бирделәр.

Госпитальдә оч ай яттым. Аннан сон госпитальдә кеше кvп булганга кvрә, мине оч айга райвоенкомат карамагына жибәрделәр,терелгәнчегә кадәр. 1942 нче елнын мартына кадәр ике ай ойдә тордым. Аннан сон тагын киттем фронтка. Бу вакытта немецлар Мәскәvдән кай жирдә 100 км, кайсыбер направлениедә 180 км да торалар иде. Аннары безне, карт фронтовикларны бронепоездка сайлап алалар. Бу поезд ботен материаль часте һәм кешеләре белән һәлак булган. Безне 110 кешене сайлап алдылар. Без Мәскәv тирәсендә тимер юлда тордык. Безгә материальный часть бирә алмадылар, ә сонга таба анын кирәге калмады. Безне торлебезне торле частька жибәрделәр. Безне, ике комсомолецны, правительственный бронепоездка жибәрделәр. Мине 1946 елда армиядән демобилизовать иттеләр”.